

¿NORA GUAZ?

Au manchungal! Ezta egunik esateko, licharrerri edo lapurretik egi-ten ezdanik. ¿Zein diran? onraduz onraduak eta biyotz beradunak, babarrun egos gogorren modura.

—Zu, Juli, etzi artian, egin biar dirazu mesede, onenbeste ematia, gurdi bat patata pagatzeko, eta eroritzen bada lazuan, balegoke seguru, patata ederra berari sartu diyola.

Goizeko zortziterdiyak etziran izango artian, zikiñetako kaja balitz bezela, lapurtu dute automobil bat, ederki apaindutako bi gizasemek eta chapel dun dama zimur batek. Sartu dira beriartan eta sekulako purruztaran dijuazela, aitu du damak alako tarrataren moduko ots bat eta ikaraz bezela galdetu diyo alboko gizonari:

—¿Zertzan ots ori, erruberen gomak egin duena?—eta diyo farrez gizonak:

—Ez; nik egin det.

Gizaseme asko ikusten dira oraiñ, urtzen dijoazenak sebozko kandelak merkien modura, baña beste batzuek badira, erlejuak lapurtzen dituztenak, añ egoki ta oikantza edo edukaziyo ederrian, batek ala ziyon oso guztaturik:

—¡Ai neri ostuko balirake!

—¿Zuri?—diyo beste batek sugur gaña arraskatubaz—, nire orren ondoren nabill eta esan diratenez, alkatari lapurtu arte, neri eziñ ostuko nautela.

Nere adiskide bati zarpiatu ziyoten joan dan egunian korbatatik urrezko orratza, añ grazi guztagarriyan, esateraño berak, etzuela zeku-

la broma ederragorik pasa ta far gozuagorik egiñ non orduan eta bere pozian, eztakit senbat lagun konbiatu zituen eguzkiya artzera.

Beste chaqueta moch dun eta alkandora arrai-gorritz betetako batek ala ziyon:

—Nayago nuke bost pezeta baño, zein dan baneki arratoyori.

—¿Zertako?—diyo beste batek.

—Nere lagun gor bati, erlejua nola ostutzen diyon ikustiagatik.

—Eztu ordian berekin ibiltzen.

—Obe; naiz berekin ez eraman, bazeundeke seguru lapurtuko diyola, ta algara egiten zuen. ¿Badakizu kondien semiari zer ostu ziyon batere igarri gabe?

—¿Zer?

—¿Alkandora!

—¿Soñetik ?

—Ez; echetik. Seguru nago, modu ontan segitzera, etorriko da denbora esango digutena:

—¿Esagutzen aldezu or dijoan jaun ori?

—Ez naiz konturatzen.

—Orrek du gurutze aundi bat.

—¿Matrimoni yokua?

—Ez, bestelakua ta naturala, gobernuak emana; da lapur bat, izan liteken seguruena ta seriyuena: baña seme bat badu ezer egiten ezduena.

—¿Zer da, bada, erriko enpliatua?

—Eta gañera, errespeto aundiko arratoi kuadrilla batian bigarren burua.

—¿Urte askuan!

—¿Orren lengusuba ez aldakizu zein dan?

—¿Zein lengusu ?

—Habanara joateko egon zana.

—Eztakit zein dan.

—¿Baña non bizi zera zu? Galai altu bizar gorri bat da, mundu guziyak chapela erasten diyona ta masall gañian erakuzten ditu bi grano berde.

—¿Orregatik alda zonatua?

—Zeren gatik.

—¿Grano berdian gatik?

—Eun pezetako billete paltso ederrak, orrek egiñak dira; ¿zein dala uste dezu ori, erozein?

—Ez gurutze bat, kalbariyo osua merezi du orrek.

Orain ikusten danez, eztu ezer baliyo, jende onraduakin adiskidetasunik izatia; izan biar duena da, echian sarrera konfiyantsa guziyan emateko, pikaro perdulariyo pardel bat eta gero galdetu adiskidetasun guziyakin, parrez parrez:

—¿Zenbat pikardi egin dituzu, azkeneko egun abetan?

—Oso guchi, gizona; denetara eztaikit izango diran amar.

—¿Eta lapurretak?

—Sei; baña fama aundikuak bi.

—¿Eta ill, zenbat?

—Egun abetan ez; labana zorroztera eramana det, baña egun abetako batian, lepua moztutzeko asmuetan naiz, gure kaleko prenda artzalle gizen bati.

—¡Ederki! asko guztatzen zaizkit zure arrazoi ederrak.

Orla guaz piškana piškana oitzen, onraduen konduta charrez.

—Juana, ¿non da nere kasketia?

—Or dago oi gañian.

—¡Katuba da ori emakumia!

—Orduban don Zoilok eramango suben.

—¿Eta zein da don Zoilo ori?

—¿Eztaki? Atzo sukaldian sartu eta chokolatera ta bi tomate eramane zituen ura. Neri galtzerdi beltzak eramane dizkit eta ez asarretzia-tik ofentza orrekin..... añ da ona, ez diyot ezer esane nai izandu. Chokolatera eramane zuenian, ala ziyon sugur luziarri tiriaz:

—¡Auñen da gas usaya dagona sukaldi ontan.

—Bai, jauna; luzelektrikak botatzen duena da ¿eta badaki barban-tzubak egiteko makina zalakuan, zer nai zuen eramane?

—¿Zer?

—¡Katubene kaja!

Bada naiz dala batera, edo naiz dala bestera, ez bada laister zer bait egiten gauza abek guziyak zuzentzeko, ikusi biarrak gera arratoyak agintariyene lekuetan eta orduane..... ¡nai duenentzat Manuela Shomorro!

VICTORIANO IRAOLA